

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงมณีชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๗/๒๕๕๕

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคแนวร่วมเกษตรกรเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง ต่อมาพรรคแนวร่วมเกษตรกรดำเนินกิจการเพื่อให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติไว้โดยได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ในเรื่องของการจัดหาสมาชิกพรรค จำนวนหกพันหนึ่งร้อยสี่สิบสี่คน และการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวนสี่สาขา ซึ่งแต่ละสาขามีคณะกรรมการสาขาพรรคละเจ็ดคน ได้แก่

(๑) สาขาพรรคลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

(๒) สาขาพรรคลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๗๘๕/๕๐ หมู่บ้านการเคหะ ถนนพหลโยธิน ตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

(๓) สาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๕/๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลทุ่งตะไคร อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร

(๔) สาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๘ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลเด่นชัย อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่

ปรากฏว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกรเพียงสามสาขาพรรค คือ ลำดับที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ สำหรับสาขาพรรคลำดับที่ ๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกร เนื่องจากมีกรรมการสามคน คือ รองประธานสาขาพรรค เหนือญิกสาขาพรรค และโฆษกสาขาพรรค เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามนัยข้อบังคับพรรคแนวร่วมเกษตรกร ข้อ ๕๕ กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีที่อยู่ตามสำเนาทะเบียนราษฎรนอกเขตพื้นที่ของสาขาพรรค ทำให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๑ ที่บัญญัติให้คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วยประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง เหนือญิกสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขาพรรคการเมือง และกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมือง ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งให้พรรคแนวร่วมเกษตรกรทราบ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓

เมื่อครบกำหนดเวลาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง คือ ภายในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ ที่พรรคแนวร่วมเกษตรกรจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ แต่ปรากฏว่า พรรคแนวร่วมเกษตรกรไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ กล่าวคือ ไม่มีสาขาพรรคการเมืองครบสี่สาขาในสี่ภาค จึงเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีการสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้พรรคแนวร่วมเกษตรกรทราบและให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

หัวหน้าพรรคแนวร่วมเกษตรกรยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกรลำดับที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ส่วนสาขาพรรคลำดับที่ ๓ นั้น นายสมชาย ผ่องพูน นางสาวรัตนภรณ์ หวานใจ และนายอุทัย ขำทิพพาทิ ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นรองประธานสาขาพรรค เหนือญิกสาขาพรรค และโฆษกสาขาพรรค ตามลำดับมีที่อยู่ตามสำเนาทะเบียนบ้านอยู่นอกเขตพื้นที่ของสาขาพรรค กรณีนี้จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามนัยข้อบังคับพรรคแนวร่วมเกษตรกร

ข้อ ๕๕ ทำให้สาขาพรรคดังกล่าวมีองค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคไม่ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๑ ดังนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ พรรคแนวร่วมเกษตรกรได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ และแจ้งให้สาขาพรรคลำดับที่ ๓ ดำเนินการจัดประชุมเลือกตั้งกรรมการขึ้นมาแทนกรรมการทั้งสามคนที่ขาดคุณสมบัติตามนัยข้อบังคับพรรคแนวร่วมเกษตรกร ข้อ ๕๕ แต่สาขาพรรคลำดับที่ ๓ มิได้แจ้งผลการดำเนินการเป็นผลให้ไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคได้ครบสี่สาขา ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

พิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคแนวร่วมเกษตรกรแล้ว เห็นว่าการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร เนื่องจากพรรคแนวร่วมเกษตรกรไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” เมื่อพรรคแนวร่วมเกษตรกรมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกรได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

วินิจฉัยให้ยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ